

Jaarverslag commissie van toezicht arrestantenzorg Oost-Brabant 2015

Colofon

Uitgave

Commissie van Toezicht Arrestantenzorg in de eenheid Oost Brabant van de Nationale Politie.

Secretaris:

Dhr. W.A.C.Becs

Politie Oost Brabant

Afdeling bestuursondersteuning/ Staf

Postbus 90163

5200 MS 'S Hertogenbosch

Eindhoven 25 februari 2016.

Inhoudsopgave.

Onderwerpen	Blz.
Inleiding.	3
De Commissie.	4
Ontvangst en rondleiding.	5
Oordeel ontvangst.	6
Registratie.	6
Huisvesting.	6
Veiligheid van arrestanten.	8
Veiligheid van arrestantenverzorgers.	8
Bejegening van arrestanten	8
Bevindingen van arrestanten.	9
Transport	9
Conclusies en aanbevelingen.	9

□ Inleiding.

Het verzorgen van personen die tijdelijk door de politie zijn ingesloten is een kerntaak van de politie. De politie draagt zorg voor de veiligheid en humane bejegening van ingeslotenen in politiecellen, ophoudkamers en voor kort ook het mobiele arrestantenvervoer. De grondslag vind je terug in het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mensen en uitspraken van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens.

De Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTA) heeft tot taak toezicht te houden op de huisvesting, veiligheid, verzorging en bejegening van arrestanten in politiebureaus, bureaus van de Landelijke eenheid, politiediensten in het gebied van de eenheid, zittingsplaatsen van de Rechtbank, mobiele ophoudplaatsen en tijdelijke ophoudplaatsen bij evenementen en op de naleving van de voorschriften die op de arrestantenzorg betrekking hebben. De commissie geeft aan de korpschef gevraagd en ongevraagd advies en inlichtingen over aangelegenheden betreffende objecten waar personen door de politie worden ingesloten.

De leden van de commissie bezoeken onaangekondigd op wisselende dagen en wisselende tijdstippen politiebureaus en cellencomplexen. Na legitimatie en het overleggen van een politietoegangsbewijs, hebben zij toegang tot alle ruimtes van arrestantenzorg, cellen en ophoudkamers. Zij zijn bevoegd om ingeslotenen te interviewen, mits zij op dat moment niet voor een strafrechtelijk onderzoek in verhoor zitten. (Dit geldt ook voor ingeslotenen met beperkingen). Ook politiemensen en arrestantenverzorgers worden bij de inspectie betrokken.

Op verzoek krijgen de leden inzicht in alle bescheiden die betrekking hebben op arrestantenzorg, inclusief de persoonsgegevens van de ingeslotenen.

De leden van de commissie inspecteren de ruimtes aan de hand van een checklist. Dit gaat ver, van het controleren van verlichting tot aan de opslag van medicijnen toe.

Zij mogen vrij spreken met de politiemensen, de arrestantenverzorgers en degenen die van hun vrijheid beroofd zijn.

Van de bevindingen maken ze een inspectierapport op voor de locatie direct verantwoordelijke leidinggevenden. Niet met als doel om medewerkers op fouten te wijzen, maar om het proces van zorg aan arrestanten te verbeteren. In de rapportage geven ze niet alleen aan wat fout is in de inrichting of bejegening, maar vooral ook wat er goed gaat. De verantwoordelijke leidinggevende wordt ook nadrukkelijk gevraagd om vanuit deze optiek de onderwerpen te bespreken met de medewerkers.

De CTA heeft dit jaar extra aandacht gegeven aan de volgende landelijke speerpunten te weten:

- behandeling minderjarigen in cel.
- oneigenlijk gebruik (artikel 3). Bedoeld wordt het insluiten van personen die geestelijk in de war zijn maar niet op grond van een delict worden opgehouden. Hier gaat het om de samenwerking die bestaat tussen politie-eenheid en de GGZ in de regio, teneinde te voorkomen (minimaliseren) dat deze personen worden ingesloten op een politiebureau of cellencomplex.

- (inventarisatie voorzieningen in) gerechtsgebouwen.
- Transport.

Om de bekendheid en de acceptatie van het CTA te waarborgen, staan de werkzaamheden van de commissie op Intranet met de foto's van de leden.

Alle cellencomplexen zijn voorzien van een flyer met de taak en doelstelling van de commissie en de foto's van de leden voor de arrestantenverzorgers.

□ **De Commissie.**

Bij de start van het jaar bestond deze commissie uit vijf leden. Bij de samenstelling van de commissie wordt rekening gehouden met de nodige maatschappelijke en bestuurlijke deskundigheid en ervaring van de leden. De commissie bestaat uit een voormalige Burgemeester, (PLV)directeuren penitentiare inrichting, een GGD-arts, juristen en een sociaal cultureel werker. De leden zijn aangesteld door de Korpschef op voordracht van de Politiechef. De commissieleden zijn gehouden aan een geheimhoudingsplicht. De commissie wordt ondersteund door een ambtelijke secretaris.

De voorzitter heeft zijn werkzaamheden beëindigd in april van het jaar. In het najaar van 2014 is er voor de opvolging een selectieprocedure opgestart. In afstemming met de commissie is de keuze gemaakt om twee commissieleden te selecteren. Van de 87 sollicitanten zijn er 7 op gesprek geweest bij de selectiecommissie die bestond uit de Voorzitter, Plaatsvervangend Voorzitter, Hoofd DROS en de ambtelijk secretaris. Twee nieuwe kandidaten zijn geselecteerd.

Samenstelling

Voor de sollicitatieronde:

Voorzitter:	De heer C.J.J.A. Leijten.
Vice-voorzitter:	De heer J. H.T.Bertelink.
Leden	De Heer G.S. Janssen. Mevrouw Mr. G. Elvan-Kalender. De heer M. Agarbi.

Na de sollicitatieronde:

Voorzitter:	De heer J.H.T.Bertelink.
Vice-voorzitter:	De heer G.S.Janssen.
Leden:	Mevrouw mr. G.Elvan- Kalender. De heer M. Agarbi. Mevrouw E.G.de Wal-Engelkamp. Mevrouw mr. E.C.M. Thoonen.

De Commissie van Toezicht Arrestantenzorg wordt ondersteund door de ambtelijke Secretaris	De heer W. A. C. Becs
---	-----------------------

□ **Ontvangst en Rondleiding.**

Conform het advies van de landelijke Commissie Toezicht Arrestantenzorg is het streven om de cellencomplexen minimaal twee keer per jaar te inspecteren en de ophoudlokalen minimaal één keer per jaar. Mocht er aanleiding toe zijn, worden er herhalingscontroles uitgevoerd.

In de eenheid Oost Brabant zijn drie cellencomplexen gevestigd te weten:
Het cellencomplex in het politiebureau te 's Hertogenbosch.
Het cellencomplex in het politiebureau Eindhoven Mathildelaan.
Het cellencomplex van het paleis van Justitie in 's Hertogenbosch.

In de eenheid Oost Brabant zijn 23 locaties met ophoudkamers gevestigd.
Er zijn geen locaties aanwezig van de landelijke Eenheid die vallen onder de inspectie van de CTA.

De commissie heeft het volgende aantal inspectiebezoeken afgelegd aan politiecellen:

Politiebureau 's Hertogenbosch	4
Politiebureau Mathildelaan	4
Het gerechtsgebouw Paleis van Justitie 'S Hertogenbosch	4

De commissie heeft de volgende locaties met ophoudkamers geïnspecteerd:

Boxmeer	1
Cuijk	1
Eindhoven Michelangelolaan	1
Eindhoven Aalsterweg	1
Eindhoven Begijnenhof	1
Eindhoven Ruijsdaelbaan	1
Veldhoven	1
Maarheeze	1
Boxtel	1
Schijndel	1
Oss	1
Drunen	1
Helmond	1
Valkenswaard	1
Asten	1
Best	1
Gemert	1
Eersel	1
Veghel	1
Uden	1
Boxtel	1
Vught	1

De commissie heeft geconstateerd dat de lijst van ophoudkamers niet meer actueel is, daar de ophoudkamers in sommige politiebureaus een andere bestemming hebben gekregen. De commissie heeft de aanbeveling gedaan, om deze voorzieningen technisch onbruikbaar te maken voor het functioneren als ophoudkamers en de lijst van locaties te actualiseren. Op dit moment is de commissie in overleg met het Facilitair Bedrijf van de eenheid. Het facilitair bedrijf komt met een actuele lijst van ophoudkamers en een opsomming van maatregelen die genomen zijn, om niet gebruikte ophoudkamers technisch onbruikbaar te maken.

□ **Oordeel ontvangst.**

De inspecties worden uitgevoerd in tweetallen.

De wijze van ontvangst wordt in alle gevallen geduid als correct en goed.

De wijze van rondleiding wordt in alle gevallen geduid als correct.

Het totaaloordeel over de ontvangst wordt samengevat als goed.

□ **Registratie.**

- De commissie controleert steekproefsgewijs of de ingeslotenen op een goede manier worden geregistreerd bij insluiting in een ophoudkamer, cel en bij het verlaten van de ophoudkamer en cel. Steeds trof de commissie een bijgehouden administratie aan.

Echter bij de locatie Mathildelaan werd het volgende geconstateerd:

- Fouillering ingenomen zaken: registratie gebeurt alleen bij insluiting in cellencomplex, niet bij insluiting in ophoudkamers.

Bij het cellencomplex van de rechtbank wordt het volgende geconstateerd:

- Login BVH wordt niet gebruikt. Er is sprake van handmatige registratie.

Dit gegeven is doorgegeven aan de teamleider arrestantentaken om dit proces nader te bekijken.

Het totaaloordeel van de commissie is voldoende.

□ **Huisvesting.**

Het cellencomplex in het politiebureau 's Hertogenbosch.

De algemene indruk naar aanleiding van de inspecties is dat de cellen en ophoudkamers en bijbehorende ruimten (luchtplaats, sanitair, dokterskamer, advocatenkamer etc.) in orde waren wat betreft hygiëne, temperatuur en verlichting.

Omtrent de staat van onderhoud van de cellen en ophoudkamers is nog het volgende geconstateerd:

- Oogdouches bevinden zich op de remise in buitenlucht, het water wordt afgevoerd over de grond. Dit kan in winter problemen geven.
- Er is geen technozuil aanwezig.
- Bij extreme hitte is de klimaatbeheersing ontoereikend en dat heeft geleid tot een tijdelijke sluiting. Noodmaatregelen zijn getroffen. Structurele maatregelen dienen nog genomen te worden. Het voornemen is om voor de zomer van 2016 een nieuw systeem te laten installeren.
- De vluchtroute wordt niet duidelijk aangegeven middels bordjes aan het plafond. Wel hangt er een vluchtplan aan de muur. Desgevraagd wordt aangegeven, dat er discussie bestaat over het al dan niet aangegeven van de vluchtroute.
- Er worden naast camerabeelden ook geluidsopnames gemaakt in de gangen van het cellencomplex. Het houden van cameratoezicht wordt vermeld in de regels van het cellencomplex. De commissieleden geven in overweging het maken van geluidsopnames eveneens in deze regels op te nemen.

Het cellencomplex in het politiebureau Eindhoven Mathildelaan.

Het gebouw aan de Mathildelaan, waarin het cellencomplex is ondergebracht, is economisch afgeschreven. Naar aanleiding van het onderzoek van de commissie Zuketto(2011) en de aanbevelingen die zijn gedaan, zijn er tijdelijk aanpassingen gerealiseerd voor de korte

termijn. Dit betreffen maatregelen ter beperking van de geconstateerde risico's en als overbrugging naar nieuwbouw. Het probleem van de locatie Mathildelaan te Eindhoven, is ook onderdeel van de keuzes die gemaakt gaan worden in het kader van het strategisch huisvestingsplan en is bekend bij de landelijke organisatie.

Omtrent de staat van onderhoud van de cellen en ophoudkamers is nog het volgende geconstateerd:

- Bij de 2 groepsopvangruimten is geen intercom aanwezig. De commissie vraagt hier aandacht voor om dit snel aan te brengen. Er is nu een duidelijke kans op escalatie in deze ruimten voordat er een reactie komt van het aanwezige personeel. Wel zijn er camera's aanwezig.
- Er is geen technozuil aanwezig.
- Legionella doorspoelen: Uit onderzoek is gebleken dat de gemeten waarde de wettelijk toegestane waarde voor legionella overschrijdt. De kraan in keukens is daarom niet in gebruik. De keukens (inclusief kraan) op 7^e etage is afgesloten. Het is de commissie onbekend wat de huidige stand van zaken is met betrekking tot overschrijding van de wettelijke toegestane waarde voor de legionella. Ook het personeel is hiervan niet op de hoogte.

Het cellencomplex in het gerechtshuis Paleis van Justitie 'S Hertogenbosch.

De algemene indruk naar aanleiding van de inspecties is dat de cellen en ophoudkamers en bijbehorende ruimten (luchtplaats, sanitair, dokterskamer, advocatenkamer etc.) in orde waren wat betreft hygiëne, temperatuur en verlichting.

Het volgende is nog geconstateerd:

- De gangen zijn schoon maar veelal beklad.
- De deuren van cellen zijn bekrast en de muren van groepscellen zijn beklad. De commissieleden geven in overweging het in de Vogelstraat ingevoerde beleid ten aanzien van het bekladden/besmeuren van cellen ook in de rechtbank in te voeren.
- Aandacht verdient de niet aangegeven vluchtroutes. Deze zijn in overleg met de brandweer verwijderd wegens mogelijk vluchtgevaar. Vraag is of deze niet wettelijk verplicht zijn?
- Eén opvangkamer voor jeugdigen dat geeft in de praktijk problemen. Bijvoorbeeld als er een jongen en een meisje moeten worden ondergebracht. Aangezien zij niet bij elkaar mogen worden geplaatst, betekent dit dat een van de twee in een reguliere ophoudkamer moet worden geplaatst.

De Ophoudkamers:

De algemene indruk naar aanleiding van de inspecties is dat de ophoudkamers in orde waren wat betreft hygiëne, temperatuur en verlichting. Omtrent de staat van onderhoud van de cellen en ophoudkamers is nog het volgende geconstateerd:

- Er zijn niet altijd ramen met dagverlichting aanwezig.
- De werking en aanwezigheid van intercoms en camera's laten nog wel eens te wensen over. Afspraken omtrent het hanteren van camerabeelden, dan wel intercoms zijn niet vastgelegd in reglementen. Op verschillende locaties is geconstateerd, dat de camera standaard is ingeschakeld en wordt uitgekeken. De zorg voor ingesloten berust vooral op een verwijzing naar de ambtsinstructie.

Het totaaloordeel over de huisvestingsaspecten van het cellencomplex c.q. de ophoudkamers is voldoende tot goed. Het complex Mathildelaan te Eindhoven plaatst de commissie in zijn perspectief. De 2^e bullit wordt nadrukkelijk onder de aandacht gebracht bij de verantwoordelijke teamleiding.

□ Veiligheid van arrestanten.

- Ontruimingsoefeningen: De planning van deze oefeningen laat nog wel eens te wensen over. Ook ingegeven door het feit dat externe partners afzeggen. De indruk bij de commissie bestaat dat dit onderwerp weinig prioriteit geniet. Op dit moment is er een goed contact met de BHV-coördinator. Hij timmert duidelijk aan de weg. Een grote oefening is bijgewoond. Het verslag en de evaluatie is de commissie toegezonden. De evaluatie wordt ook besproken met de betrokken medewerkers.
- De bedrijfsnoodplannen/calamiteitenplannen zijn niet altijd direct voor handen of actueel.
- Voeding: In een enkel geval is geklaagd over het aanbod van diversiteit van beleg op de boterhammen. Steekproefsgewijs zijn controles uitgevoerd op de houdbaarheid van maaltijden. In het cellencomplex van het gerechtsgebouw is een overschrijding van houdbaarheidsdata geconstateerd. Hierop is onmiddellijk actie ondernomen.
- Desgevraagd wordt aangegeven dat oogdouches, douches, toiletten met regelmaat worden doorgespoeld om salmonellabesmetting te voorkomen. Regelmatig kan de registratie tijdens een bezoek echter niet inzichtelijk worden gemaakt voor de commissieleden, omdat het personeel niet weet waar de registratie is.
- Afleggen wapens. De commissie constateert dat het vuurwapen alleen wordt afgelegd in de cellencomplexen. Daarvoor zijn in deze cellencomplexen speciale kluisjes aanwezig. Bij controle van de ophoudkamers is gebleken dat het afleggen van vuurwapens niet gebeurt.

Het totaaloordeel over de veiligheidsaspecten van het cellencomplex c.q. de ophoudkamers is voldoende.

□ Veiligheid arrestantenverzorgers.

De commissie heeft geen onvolkomenheden geconstateerd. De algemene indruk bestaat dat Protocollen in acht worden genomen, communicatie- en alarmsystemen werkten zoals dat moest zijn. Periodiek werkoverleg is aanwezig en in scholing wordt voorzien.

Het totaaloordeel over de veiligheid van arrestantenverzorgers is goed.

□ Bejegening van arrestanten.

- **Huisregels:** De indruk bestaat dat de aanbeveling van vorig jaar is opgevolgd. Er zijn geen klachten over niet uitreiken van de huisregels geweest.
- **Medicatie:** Constatering is dat de protocollen wel bekend zijn, maar dat de praktijk weerbarstiger is. Het gaat niet om het verstrekken van de medicijnen maar om de taak wie de medicatie samenstelt. In de praktijk is de Apotheker de enige juiste instantie die dit moet doen. In sommige gevallen wordt Arrestantenzorg ingeschakeld om samen te stellen en te verstrekken. De commissie heeft de aanbeveling gedaan om de protocollen en procedures in samenspraak met de GGD-artsen tegen het licht te houden. Ondanks de toezegging dat dit gebeurd is, constateert de commissie dat dit nog onvoldoende in een werkinstructie is verwerkt, dan wel dat het personeel hier van op de hoogte is.
- **Artsenbezoek:** Uit de interviews van ingeslotenen krijgt de commissie geen klachten over het niet tijdig consulteren van een arts. De commissie heeft wel geconstateerd, dat er op de locatie Mathildelaan in Eindhoven geen checklist voor het inschakelen van de arts is. Er is aanbevolen om in overleg met de betrokken artsen een checklist of protocol voor het inschakelen van een arts op te stellen.
- **Bejegening:** Het merendeel van de geïnterviewde ingeslotenen geven aan dat ze zonder uitzondering goed behandeld worden door de arrestantenverzorgers.

- **Klachten:** In dit jaar zijn er twee officiële klachten gemeld aan de commissie. Een klacht betreft de behandeling door een rechercheur bij het ophalen voor het verhoor en had wel plaats in het cellencomplex. De andere klacht was gericht tegen het politieoptreden en het niet tijdig inschakelen van de arts tijdens de insluiting.

Het totaaloordeel over de bejegening van arrestanten is volgens de commissie voldoende tot goed.

□ **De bevindingen van arrestanten.**

In totaal zijn er 13 interviews afgenomen door de leden van de commissie. Het betrof hier 6 meerderjarige mannen, twee meerderjarige vrouwen en 5 minderjarige mannen. Tijdens bezoeken aan ophoudkamers, worden nauwelijks arrestanten aangetroffen. Het merendeel van de geïnterviewden zijn redelijk te spreken over de behandeling als ingeslotene. Er wordt op tijd consultatie van de advocaat en bij minderjarigen van de ouders. Erg persoonsafhankelijk wordt er gereageerd op de kwaliteit van het eten. Er zijn meer wensen dan afkeuringen.

□ **Transport.**

Voor de CTA's geldt dat op dit moment wel de transportmiddelen bekeken kunnen worden, doch dat de CTA daarbij beperkt is tot wat de leek kan opmerken (schoon, scherpe uitsteeksels etc.) maar dat bij de inspectie niet aan de hand van vastgestelde inrichtingseisen kan worden getoetst (ook het toetsingskader IV&J biedt hier geen uitkomst). De CTA heeft de nieuwste transportbus bekeken. Deze beschikt over 3 cellen, voor resp. 3, 2 en 2 arrestanten. De inrichting is gelijk aan de wat oudere arrestantenbusjes, die eveneens worden gebruikt voor het transport binnen het arrondissement Den Bosch. In de bus is altijd cameratoezicht, hetgeen ook duidelijk aangegeven staat op de celdeuren. Opvallend is dat de zitplaatsen niet beschikken over veiligheidsriemen. Transportbussen hebben hiervoor ontheffing.

□ **Conclusies en aanbevelingen.**

- De commissie is in zijn algemeenheid tevreden over de arrestantenzorg in Oost Brabant. Met name ten aanzien van de arrestantenzorg in de politiecellencomplexen.
- De arrestantenverzorgers zijn gemotiveerd, vriendelijk en bekwaam en gastvrij naar de leden van de commissie.
- De commissie doet nogmaals de aanbeveling om het werkproces rondom het verstrekken en samenstellen van de medicatie, samen met de GGD uit te werken, het werkproces uit te schrijven en het personeel te instrueren.
- De commissie vraagt nadrukkelijk de aandacht voor het optimaliseren van de bedrijfsnoodplannen/calamiteitenplannen. Ook het personeel dient beter geïnstrueerd te worden. Dit laatste wordt vooral geconstateerd in de politielocaties met ophoudkamers.
- De commissie vraagt ondanks de geconstateerde verbeteringen nog steeds aandacht voor het houden van ontruimingsoefeningen en het actief daarbij betrekken van het personeel.
- De commissie doet de aanbeveling om niet meer in gebruik zijnde ophoudkamers, technisch voor dit doel onbruikbaar te maken.
- De commissie constateert dat de registratie van de foullering bij ophoudkamers niet wordt gedaan. Veelal wordt dit een zak gedeponneerd en wel of niet in een kastje opgeborgen. Dit proces behoeft verbetering.
- Het proces Login BVH wordt bij het cellencomplex van het paleis van Justitie niet gebruikt. Er wordt handmatig geregistreerd. Een aanbeveling om het gebruik van digitale registratie te onderzoeken.

- In het cellencomplex van het paleis van justitie zijn de bordjes van de vluchtroutes verwijderd om redenen van vluchtgevaar. Dit proces moet nader bekeken worden of deze inrichting valide is.
- De commissie adviseert om het beleid van toezicht door camera's en geluidsopnames voor elke locatie te onderzoeken en te optimaliseren.
- De registratie van de maatregelen tegen besmetting van salmonella dient duidelijk verbetering. Ook dient duidelijk te zijn, welke maatregelen zijn genomen en met welke regelmaat.

De conclusies geven aan, dat vrijwel bij ieder bezoek blijkt hoe nuttig en wenselijk die bezoeken zijn, zowel voor de arrestanten als voor de arrestantenverzorgers. Ook de arrestanten geven ongevraagd aan het op prijs te stellen dat er een onafhankelijke controle is op de behandeling en verzorging en al wat daarmee samenhangt.